

SVETOVNI DAN ZDRAVJA 1998 – VARNO MATERINSTVO

UMRLJIVOST MATER

Zaradi zapletov pri nosečnosti in porodu umre vsak dan vsaj 1600 žensk, kar pomeni smrt najmanj 585000 žensk letno. Večina, kar 90 odstotkov, jih umre v Aziji in podsaharski Afriki, približno 10 odstotkov v deželah v razvoju in manj kot en odstotek v razvitem svetu. V mnogih deželah so za smrt 25 do 33 odstotkov vseh žensk, ki umrejo v rodni dobi, krivi zapleti med nosečnostjo ali porodom.

Največje razlike v zdravstvenih statističnih podatkih med razvitimi državami in državami v razvoju pa so se pokazale prav pri podatkih SZO o umrljivosti mater. Medtem ko je umrljivost dojenčkov v deželah v razvoju skoraj sedemkrat večja kot v razvitem svetu, pa je umrljivost mater v teh deželah v povprečju kar 18-krat večja. Poleg tega, da vsako leto umre toliko žensk, pa jih več kot 50 milijonov trpi zaradi akutnih zapletov pri nosečnosti. Kar pri 18 milijonih žensk so ta obolenja dolgotrajna in pogosto povzročajo invalidnost.

Cilj *Pobude za varno materinstvo* je, da se do leta 2000 za polovico zmanjša umrljivost mater. Vemo, kaj je potrebno, da bi zmanjšali tragično bilanco umrljivosti mater: politična volja in odločna skupna akcija.

VARNO MATERINSTVO KOT POMEMBNA DRUŽBENA IN GOSPODARSKA NALOŽBA

Da bi ženskam zagotovili varno materinstvo, morajo vlade držav, različne multi- in bilateralne agencije in nevladne organizacije obravnavati vprašanje žensk v rodni dobi kot prednostno nalogo in poskrbeti za vso potrebno politično podporo in sredstva za njeno uresničitev. Varno materinstvo je izredno pomembna, nujna in stroškovno učinkovita gospodarska in družbena naložba. Izboljševanje zdravja žensk ne krepi le zdravja posameznikov, temveč prispeva tudi k boljšemu zdravju in preživetju družine in zaposlenih ter blaginji širše skupnosti in države.

Na številnih mednarodnih konferencah so v zadnjem času opredelili zmanjševanje umrljivosti mater in zagotavljanje varstva nosečnic kot osrednji nalogi reproduktivnega zdravstvenega varstva. S tem, da damo temu varstvu prednost v okviru zagotavljanja gospodarskega in družbenega zdravja nekega naroda, lahko milijone žensk in otrok obvarujemo pred obolenji in posledicami, povezanimi z nosečnostjo. V naslednjih desetih letih bo uveljavljanje varnega materinstva kot pomembne gospodarske in družbene naložbe bistvenega pomena pri uresničevanju ciljev *Pobude za varno materinstvo*.

ZDRAVO MATERINSTVO SPADA NA PODROČJE ČLOVEKOVIH PRAVIC IN DRUŽBENE PRAVIČNOSTI

Cilj, da bi v naslednjih letih vsem ženskam na svetu zagotovili varno materinstvo, predstavlja velik izziv in zahteva pomembne spremembe sedanjega zdravstvenega varstva žensk in prednostnih nalog, s katerimi se soočajo vlade, multilateralni investitorji in nevladne organizacije. Kot je opozorila nedavna mednarodna konferenca, je treba razumeti zmanjševanje umrljivosti mater in skrb za nosečnice kot sestavni del izboljševanja zdravja žensk v rodni dobi. Vendar pa spremembe v izvajanju zdravstvenih storitev in njihovi dostopnosti niso dovolj. Cilj pobude za varno materinstvo bomo lahko dosegli šele takrat, ko bomo ženskam omogočili, da bodo znale dejansko uveljavljati svoje pravice, vključno s pravico do kakovostnega zdravstvenega varstva in obveščenosti med nosečnostjo in po rojstvu svojih otrok.